

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Seneca a Petronius

Tematická oblast	Antika
Datum vytvoření	13. 7. 2013
Ročník	První ročník gymnázia
Stručný obsah	Výklad učiva o Senekovi a Petroniovi
Způsob využití	Postupně procházíme listy prezentace. Mají podobu výkladu a průběžně jsou doplněny otázkami. Snímek číslo 6 a 8 obsahuje ukázky z díla.
Autor	Mgr. Martina Svízelová
Kód	VY_32_INOVACE_16_CSVI19

Seneca

- Lucius Annaeus Seneca
- 4 př. n. l.-65 n. l.
- Stoický filozof, básník a dramatik.
- Pochází z Hispánie Corduby.
- Narodil se v bohaté jezdecké rodině.
- Studoval rétoriku v Římě, připravoval se na politickou dráhu.
- Žil několik let ve vyhnanství na Korsice.
- Byl požádán matkou císaře Nerona, aby se stal jeho vychovatel.
- Protože byl podezřelý, že se účastnil Pisonova spiknutí proti Neronovi, byl císařem odsouzen k smrti. Seneca však spáchal sebevraždu.

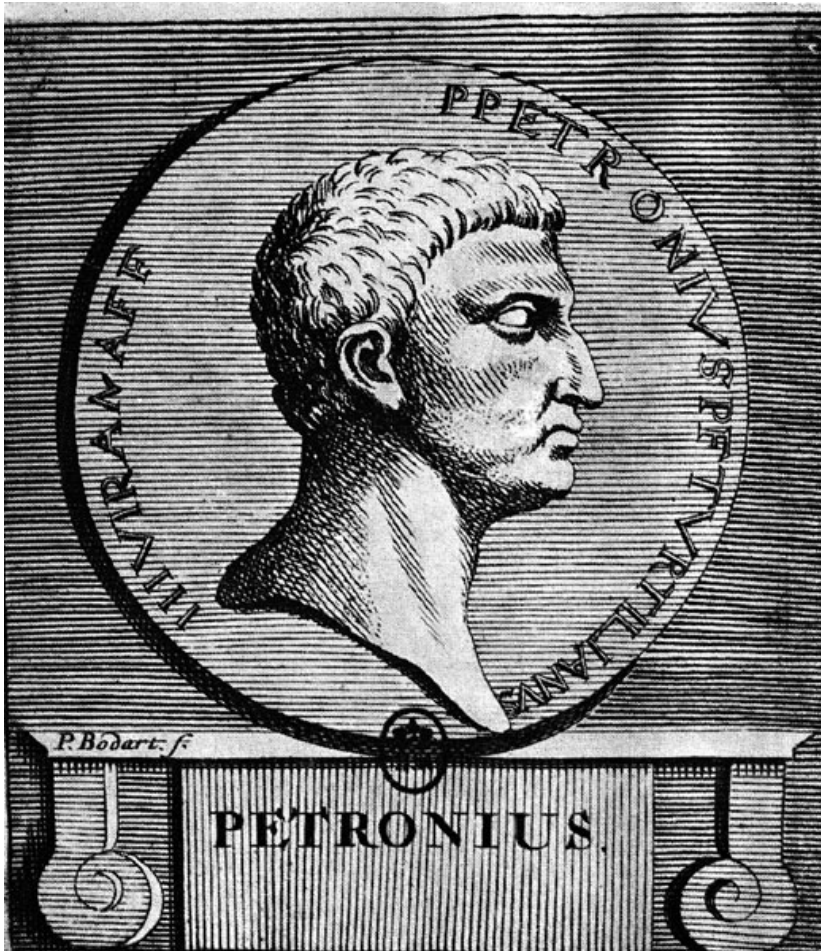

Dílo

- **Dialogy** - filozofické spisy, které pojednávají o etických a psychologických otázkách. Například o klidu duše nebo o krátkosti života.
- Psal také tragédie, které ovšem nebyly určeny ke hraní (kvůli strojenému slohu i drastickým scénám), ale jen k dramatickému čtení. Například **Šílený Herkules**.

Petronius

- Gaius Petronius Arbiter
- 27-66 n. l.
- Působil na Neronově dvoře, rozhodoval ve věcech vkusu (arbiter elegantiae - soudce vkusu).
- Vykonával funkci prokonzula v Bithýnii.
- Byl obviněn z účasti na spiknutí, a proto spáchal sebevraždu.

Satyricon

- Román dochovaný jen ve zlomcích.
- Hlavními hrdiny jsou Enkolchios a Ascilton, vzájemně na sebe žárlí kvůli přízni mladíka Gitóna. Společně zažívají různá dobrodružství.
- Nejznámější a nejzachovalejší část nese název Hostina u Trimalchiona.
- Autor kritizuje vrchní vrstvy římské společnosti, která místo tradičních ušlechtilých hodnot holdovala rozmařilosti a volné zábavě.

Ukázka 1

On si utřel rukama pot a řekl: „Kdybys věděl, co se mi stalo!“ - „Co je ti?“ ptám se. Ale on na to mdlým hlasem. „Když jsem bloudil po celém městě a nemohl najít, kde jsem byl na nocleh, přišel ke mně nějaký pán a velmi ochotně se mi nabídl za průvodce. Pak se mnou chodil nejtemnějšími uličkami, až mě dovedl na toto místo, vyňal pyj a chtěl, abych mu byl po vůli...

Již dostala paní domu peníze za pokojíček a on se mě chtěl zmocnit, a nebýt silnější, byl bych si to odnesl.“

Otázky k textu 1

- Proč autor tímto stylem popisuje tehdejší společnost?
- Znáte některé skutečnosti týkající se morálního stavu římské společnosti za dob Nerona?

Autor popisuje společnost bez přikrášlování a upozorňuje tak na její morální zkaženost a úpadek.

Za Neronovy vlády došlo k nárůstu nespravedlnosti, vypočítavosti a úplatkářství. Sám císař je proslulý svou extravagancí a zločiny spáchanými na svých příbuzných nebo blízkých.

Ukázka 2

Trimalchio je bohatý propuštěnec, který koná ve svém domě velkolepé hostiny.

Tak se točily hovory, když vstoupil Trimalchio; utřel si čelo, umyl si ruce voňavkou. A po krátké pomlčce pravil: „Přátelé nemějte mi za zlé, už několik dní mi břicho nedělá dobrotu a lékaři si nevědí rady. Ale pomohly mi slupky z granátových jablek a pryskyřice v octě. Kručí mi to ostatně v břiše, jako když vůl bručí. A proto, chce-li kdo z vás své potřebě ulehčit, nemusí se nic stydět. Nikdo z nás nepřišel na svět bez díry.“

Otázka k textu 2

- Jak je Trimalchio představen čtenáři v této ukázce?
- Jak si představujete takovou velkou římskou hostinu?

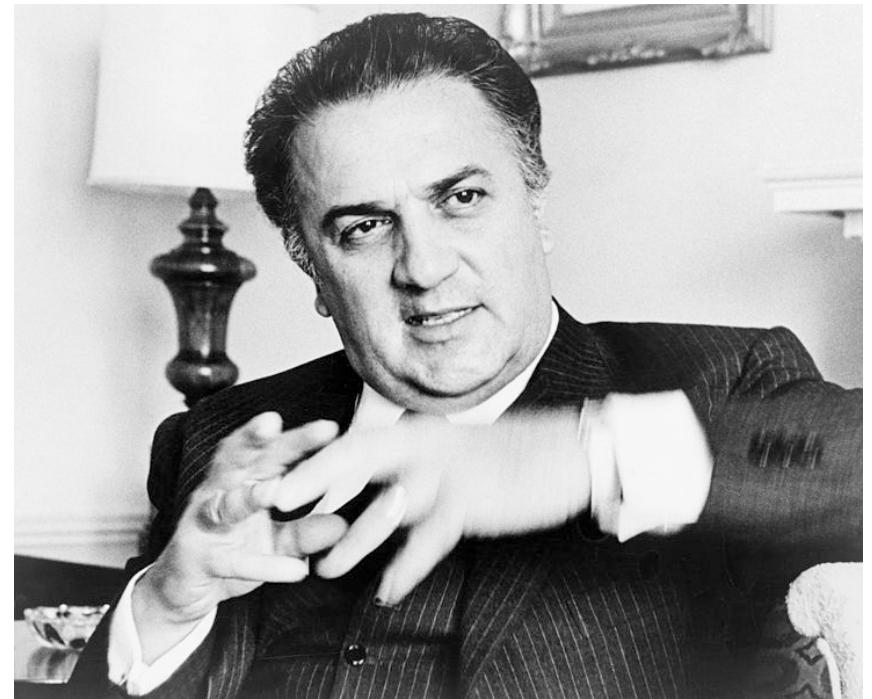
Trimalchio vystupuje jako nevychovaný člověk, který si sice omývá ruce voňavkou, ale volí při hostině zcela nevhodné téma k diskusi.

Hostina měla několik chodů a jedlo se za zpěvu a hry otroků na hudební nástroje a vystoupení různých kejklířů. Jídlo je řazeno a má podobu jako hvězdná znamení (vodnář, rak...), následuje prase nadívané živými ptáky, kteří při naříznutí vyletí, a další druhy pochutin. Hosté si umývají ruce ve vodě a utírají si je do vlasů otroků.

Současnost

- Petronius je hlavním hrdinou románu české spisovatelky **Jarmily Loukotkové** *Není římského lidu*.
- Vystupuje také v díle polského spisovatele a nositele Nobelovy ceny **Henryka Sienkiewizce** (*Quo vadis*).
- Italský neorealistický režisér **Federico Fellini** natočil film s Petroniem *Satyrikon*.

FEDERICO FELLINI

Zdroje

- Seneca:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Seneca-Cordoba.jpg?uselang=cs>
- Petronius:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Petronius_Arbiter_by_Bodart_1707.jpg
- Federico Fellini:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Federico_Fellini_NYWTS_2.jpg
- PETRONIUS. *Satyrikon*. 5. vyd. Praha: Odeon, 1970.
- CONTE, G. B. *Dějiny římské literatury*. 1. vyd. Praha: KLP, 2003. ISBN 80-85917-87-4.